

Enhed:
Socialtilsyn og
National Koordination

Sagsnr.:
2024-12085

Dato:
4. februar 2025

Referat af møde i Det Faglige Råd for National Koordination

Dato og tidspunkt: Onsdag den 11. december 2024 kl. 12.30-14.30

Sted og lokale: DGI byen – CPH Conference

Indkaldte deltagere:

Formand

- Bo Smith (forhenværende departementschef)

Organisationsrepræsentanter

- Ellen Klarskov Lauritzen (Social- og Boligstyrelsen)
- Anne Sofie Bæk-Sørensen (Danske Regioner)
- Janet Samuel (KL)
- Dorthe Goldschmidt (Sundhedsstyrelsen)
- Line Vistisen Liebst (Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet)
- Leif Olsen (VIVE)

Ekspertter på social- og specialundervisningsområdet

- Hanne Warming (Institut for Samfund og Globalisering, Roskilde Universitet)
- Kjeld Høgsbro (Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet)
- Bjørn Frithiof Hamre (Institut for Kommunikation, Københavns Universitet)
- Janne Hedegaard Hansen (Institut for Pædagoguddannelse, Københavns Professionshøjskole)

Rådssekretariatet

- Henrik Frostholt (Social- og Boligstyrelsen)
- Andreas Nylandsted Benediktson (Social- og Boligstyrelsen)
- Bettina Bruun Rasmussen (Social- og Boligstyrelsen)

Øvrige deltagere

- Hanne Marie Damgård Kristensen, jf. dagsordenens punkt 3 (Social- og Boligstyrelsen)
- Lene Louise Lauridsen, jf. dagsordenens punkt 4 og 5 (Social- og Boligstyrelsen)
- Lea Johanne Sarfelt, jf. dagsordenens punkt 5 (Social- og Boligstyrelsen)

Afbud:

Ellen Klarskov Lauritzen, Janet Samuel (Katrine Magelund deltog i stedet), Dorthe Goldschmidt (Katrine Stokholm deltog i stedet), Line Vistisen Liebst og Hanne Warming.

Dagsorden til møde i Det Faglige Råd for National Koordination

Formalia

Ad. 1 Velkommen

Ad. 2 Opfølgning på referatet fra mødet den 9. oktober 2024

Drøftelsepunkter

Ad. 3 Drøftelse af risikovurdering for alle målgrupper

Ad. 4 Drøftelse af tendenser fremkommet i årets høring

Ad. 5 Opsamling på drøftelse af *Afdækning og definition af højt specialiseret specialundervisning til børn, unge og voksne* (Implement-rapporten) samt evt. status fra VIBUS

Orienteringspunkter vedr. den nationale koordinationsstrukturens situation

Ad. 6 Orientering om status på specialeplanlægning

Evt.

Formalia

Ad. 1 Velkommen

Formand Bo Smith bød velkommen til mødet.

Ad. 2 Opfølgning på referatet fra mødet den 9. oktober 2024

Social- og Boligstyrelsen havde ikke nået at udsende referatet fra mødet i oktober til kommentering ved Rådet, hvorfor der først følges op herpå på mødet den 11. marts 2025.

Drøftelsespunkter

Ad. 3 Drøftelse af risikovurdering for alle målgrupper

Andreas Nylandsted Benediktson fortalte indledningsvis, at NATKO foretager en risikovurdering to gange årligt, og at det denne gang er sket på baggrund af en ny systematik og metode.

Hanne Marie Damgård Kristensen fortalte herefter følgende om den aktuelle risikovurdering:

Det, at NATKO laver en risikovurdering er ikke nyt, men det er det koncept, som den aktuelle risikovurdering er blevet udarbejdet på baggrund af. Konceptet understøtter først og fremmest en løbende og systematisk vurdering af, om der er det fornødne udbud af højt specialiserede indsatser. For det andet understøtter det en fælles forståelse af, hvad der kan udgøre risici og dermed kalde på relevante reaktioner og tiltag fra NATKO.

Konceptet er udviklet rundt om nogle risikoindikatorer, som belyses ved hjælp af en række undersøgelsesspørgsmål. For alle målgrupper er der på den baggrund blevet udarbejdet en såkaldt risikoprofil, og for målgruppen *Personer med Huntingtons Sygdom* er den endt ud med en grøn kategorisering.

Huntingtons er en sjælden sygdom, og der er under 500 personer i målgruppen. Sygdommen er neurodegenerativ, hvilket vil sige, at der sker et gradvist tab af funktionsevne. Det betyder, at man i starten af sygdommen ikke har det samme indsatsbehov som når sygdommen er fremskreden, og derfor kan mange i begyndelsen nøjes med at modtage en indsats i eget hjem under forudsætning af, at der er adgang til højt specialiseret rådgivning. For målgruppen vil der over tid være behov for en særlig indsats på et højt specialiseret døgnophold.

NATKO har netop gennemført en undersøgelse af tilbudslandskabet til *Personer med Huntingtons Sygdom*, og den undersøgelse har givet et billede af, at der findes leverandører af indsatser til målgruppen i alle fem regioner, men at adgangen til de højt specialiserede leverandører ser ud til at være dækket via Region Midtjylland og

Region Hovedstaden. Undersøgelsen har også vist, at kommuner fra alle fem regioner benytter de højt specialiserede leverandører, hvilket giver en indikation af, at der er adgang til en højt specialiserede leverandør for kommuner fra alle fem regioner.

Katrine Stokholm spurgte herefter ind til, om der kan siges noget om, hvor stor en andel af målgruppen, der har behov for en døgnopholdsindsats, hvortil Hanne svarede, at de nuværende registeropgørelser ikke giver mulighed for at danne dette overblik, ligesom det heller ikke på nuværende tidspunkt kan udledes, hvor i tilbudslandskabet borgerne befinder sig.

Henrik Frostholm supplerede hertil, at der er tale om en helt central problemstilling ift. det datagrundlag, som er til rådighed, nemlig, at det kan udledes, hvor mange personer der er i målgruppen, men ikke hvor i sygdomsforløbet, de er. Henrik bemærkede uddybende, at det dermed ikke er muligt at spejle antal borgere med fx antal pladser på højt specialiserede døgnophold, da alle i målgruppen ikke vil have behov for en døgnopholdsindsats.

Formand Bo Smith spurgte herefter ind til, om der kan laves et fagligt kvalificeret skøn, fx at personer, som har haft sygdommen i en længere årrække må forventes at have behov for en døgnopholdsindsats, hvortil Hanne svarede, at nogle vil prioritere ophold tæt på eget netværk og familie, hvorfor en plejebolig med adgang til højt specialiseret rådgivning for nogle kan udgøre indsatsen.

Hanne Marie Damgård Kristensen bemærkede herefter, at der er gennemført en tilbudssurvey for otte af de målgrupper, som er omfattet af den nationale koordinationsstruktur, men at der også er lavet risikoprofiler for de resterende målgrupper, hvor udgangspunktet har været et andet, fx tidligere undersøgelser og andre videnskilder.

Hertil spurgte formand Bo Smith ind til, hvordan de otte målgrupper er blevet udvalgt, hvortil Hanne svarede, at de er blevet udvalgt på baggrund af sidste risikokategorisering. Hanne supplerede hertil, at der i den nuværende risikokategorisering for nogle målgrupper også er lagt op til gennemførsel af en tilbudssurvey, mens der for andre målgrupper anbefales andre initiativer, fx vidensproduktion.

Henrik Frostholm bemærkede herefter, at det er en stor opgave at overvåge 34 målgrupper, og at styrelsen derfor er nødt til at prioritere ressourcerne ift., hvor behovet er størst og afdække tilbudslandskabet i mindre bidder. Henrik bemærkede supplerende, at det er besluttet, at målgruppe- og tilbudsmonitoreringen skal flyttes til styrelsens datakontor, og at der i den forbindelse vil blive taget kritisk stilling til, om set-uppet kan optimeres, så der fx årligt sker en opdatering af data, både ift. målgruppe- og tilbudsdelen. Henrik bemærkede afsluttende, at dette nok er ønsketænkning, men at der i datakontoret sidder dygtige medarbejdere med indgående viden om mulighederne ift. registeropgørelser.

Formand Bo Smith kommenterede hertil, at det nok bliver svært at komme væk fra et survey-set up, når ét af NATKOs fokusområder er at undersøge tilstedeværelsen af kompetencer, og sådan data ikke forefindes i registre i en detaljegrad, som NATKO har behov for, hvilket Henrik Frostholm erklærede sig enig i.

Janne Hedegaard Hansen bemærkede herefter, at det ville være ønskeligt, om man kunne se på sammenhæng mellem den indsats, der gives og udbyttet for borgeren, hvortil Henrik Frostholt svarede, at der er metodefrihed på tilbuddene og at så længe der ikke findes kvalitetsstandarder for, hvilken type indsats en borger skal have, så bliver det vanskeligt for NATKO at have en holdning til ift. specialisering, specielt fordi NATKO ikke har hjemmel til at påtale den kommunale visitation.

Formand Bo Smith kommenterede herefter afsluttende til denne del af drøftelsen, at tænkningen i NATKO er, at hvis tilbuddene og kompetencerne er til stede, så har man tillid til, at kommunerne anvender dem.

Hanne Marie Damgård Kristensen fortsatte herefter sit oplæg ved at fortælle, at risikokategoriseringen har givet anledning til bekymring på et par nye områder, herunder *Voksne med erhvervet hjerneskade*, hvor styrelsen er i dialog med Sekretariat for Nordjysk Socialaftale omkring Neurocenter Østerskoven, som er lukningstruet grundet vigende efterspørgsel på pladserne. Hanne fortalte uddybende, at Østerskoven i en tidligere central udmelding har været meldt ind som en bærende del af tilbudsstrukturen i Region Nordjylland, og at styrelsen derfor er undersøgende på, hvad det betyder for kapaciteten i regionen.

Hanne fortalte herudover, at styrelsen er ved at afdække kapaciteten af botilbud, som modtager borgere med udviklingshæmning og domstype II og III, da Rigsadvokaten har henvendt sig til ministeriet med en bekymringen for manglende mulighed for at iværksætte foranstaltningen grundet manglende kapacitet på området.

Katrine Magelund bemærkede hertil, at kommunerne også interesserer sig for problemstillingen, og at det er et problem, at foranstaltningen alene kan iværksættes på et SEL § 108 tilbud og ikke fx ABL § 105. Katrine bemærkede uddybende, at det, fremfor blot at orientere kommunerne om, at de har forsyningsforpligtigelsen på området, som ministeriet netop har gjort, bør undersøges, om lovgivningen med fordel kan ændres, så kommunerne får større råderum ift. placering af borgere med udviklingshæmning og dom.

Henrik Frostholt bemærkede hertil, at styrelsen må forholde sig til lovgivningen som den er på nuværende tidspunkt, og at styrelsen er nødt til at agere og afdække problemstillingen under de gældende præmisser. Henrik anerkendte dog samtidigt, at der på domfældte-området er nogle strukturelle udfordringer, som har været drøftet over et længere stykke tid i forskelligt regi.

Hanne Marie Damgård Kristensen afsluttede herefter drøftelsen ved at fortælle, at risikokategoriseringen angiver en række områder, hvor der lægges op til videre proces, men at det er meget forskelligartet, hvilken slags proces der lægges op til, fx om det er gennemførelse af survey, udarbejdelse af vidensprodukt eller andet. Hanne bemærkede afsluttende, at der på nuværende tidspunkt ikke lægges op til nye centrale udmeldinger.

Ad. 4 Drøftelse af tendenser fremkommet i årets høring

Andreas Nylandsted Benediktson fortalte, at styrelsen har udpeget nogle overordnede tendenser på baggrund tidligere års høringer samt den høring, der netop er blevet afsluttet.

Lene Louise Lauridsen fortalt herefter følgende:

NATKO har organiseret sig på baggrund af nogle såkaldte klynger, som består af en række målgrupper. Det giver mulighed for at se på tværs af et område, fx udviklingshæmning og medfødt hjerneskade.

De seneste otte år har styrelsen modtaget 282 høringssvar. De relaterer sig til otte forskellige klynger, mens 17 høringssvar ikke relaterer sig til en målgruppe. Herudover er der lavet et træk på særligt dyre enkeltsager, hvor der er kommet et enkelt høringssvar i 2022.

I 2022 fokuserede styrelsen særligt på udsatteområdet med henblik på at højne antallet af høringssvar på området. Det gav desværre kun fem høringssvar på udsatteområdet det pågældende år, men året efter var tallet steget til 31, og i år har styrelsen modtaget 16 høringssvar i relation til udsatteområdet.

Ift. *klynge 1: autismespektrumforstyrrelse*, så er der kommet 26 høringssvar siden 2017. Over halvdelen af disse stammer fra Autismeforeningen.

Ift. *klynge 2: erhvervet hjerneskade* så er der kommet over 30 høringssvar de seneste otte år. Her har Epilepsiforeningen sendt et høringssvar hvert eneste år.

I *klynge 3: udviklingshæmning og medfødt hjerneskade* er der kommet 44 høringssvar siden 2017, hvoraf Danske Fysioterapeuter står for omkring halvdelen.

I *klynge 4: bevægelseshandicap* er der kommet fem høringssvar, hvoraf de to er kommet fra Ulykkespatientforeningen i relation til handicapbillistcenteret.

Klynge 5: høre, - tale og synsnedsættelse er godt repræsenteret ift. høringssvar. Der er således kommet 67 høringssvar siden 2017, hvoraf Dansk Blindesamfund har indsendt flest, nemlig 11 stk.

Ift. *klynge 6: små komplekse handicap* er der kommet otte høringssvar i perioden fra 2017 og frem, hvilket fordeler sig jævnt i løbet af årene.

I *klynge 7: udsatte-området* er der kommet 76 høringssvar, og der er ikke mange organisatoriske gengangere imellem. Det er desuden både store og små organisationer, der henvender sig. De 47 af høringssvarene er kommet indenfor de sidste to år.

Ift. *klynge 8: specialundervisningsområdet* er der ikke kommet ret mange høringssvar, men det skyldes, at mange af problemstillingerne relaterer sig til tale-høre-syns området – og dermed ligger i en anden klynge. Det er kun otte høringssvar, der direkte peger ned i specialundervisningslovgivning.

Derudover er der en række høringssvar, som ikke relaterer sig til en specifik klynge, da de går på nogle generelle betragtninger ift. socialområdet eller til målgrupper uden for NATKO.

Formand Bo Smith spurgte herefter ind til, om de organisationer, som indsender høringssvar hver år, rejser den samme problemstilling igen og igen, hvortil Lene svarede, at det ikke er det billede, der generelt tegner sig, men at der er enkelt organisationer, som gør det. Lene supplerede med, at der desuden er nogle organisationer, som rejser problemstillinger, som ikke falder indenfor NATKOs hjemmel, herunder fx ift. visitation og kompetenceniveau i kommunerne, men at alle organisationer får et skriftligt svar tilbage.

Lene fokuserede herefter på høringsrunden fra 2024 og fortalte, at hovedparten af høringssvarene relaterer sig til tale-høre-syns- og udsatteområdet. Lene fortalte endvidere, at der ses to tendenser fra runden; for det første efterspørges der viden, og her har styrelsen i svaret tilbage peget på nogle af de vidensrapporter, som foreligger. Den anden tendens er, at der peges på problemer ift. visitation til tilbud og indsatser, og her har styrelsen måtte svare, at den nationale koordinationsstruktur ikke har hjemmel til at påtale den kommunale visitation.

Henrik Frostholt bemærkede hertil, at styrelsen over årene har set, at problemstillingerne har flyttet sig fra noget målgruppespecifikt til noget generelt ift. problemerne på det specialiserede socialområde.

Formand Bo Smith bemærkede herefter, at styrelsen også har ændret en smule i høringskonceptet igennem årene, hvortil Lene bemærkede, at styrelsen bl.a. har skærpet den måde, der spørges på, så der mere direkte spørges til afspecialisering. Lene bemærkede supplerende, at styrelsen fortsat indgår i dialog med organisationerne både før, under og efter høringsrunden, om end styrelsen ikke længere holder intro-/opstartsmøder. Lene bemærkede afsluttende, at styrelsen heller ikke længere afholder møder med alle organisationer, der afgiver høringssvar, da det fx ikke giver mening, at en organisation skal bruge tid på at komme til møde i styrelsen, hvis de har løftet en problemstilling, som ikke falder indenfor NATKOs hjemmel.

Formand Bo Smith kommenterede herefter afsluttende på punktet, at høringen er et vigtigt element ift. at få information om, hvad der rører sig på området, og at det er centralt, at bruger- og interesseorganisationerne har et sted, hvor de kan løfte de problemstillinger, de oplever og komme i dialog med styrelsen herom.

Ad. 5 Opsamling på drøftelse af *Afdækning og definition af højt specialiseret specialundervisning til børn, unge og voksne (Implement-rapporten)* samt evt. status fra VIBUS

Formand Bo Smith bemærkede indledningsvis, at der var tale om en opsamling på en drøftelse fra seneste rådsmøde.

Lene Louise Lauridsen ridsede herefter kort drøftelsens hovedpunkter op:

På børneområdet er det i Implement-rapporten beskrevet, at det er rammeaftalerne, der er grundlag for koordinering på tværs af kommunerne. Der ses desuden en tendens til, at der ikke etableres nye tilbud, og at kapaciteten er under pres. Herudover ses, at kommunerne typisk placerer egne børn i egne tilbud.

På voksensområdet fremstår tilbudslandskabet samlet set komplekst og uigennemsigtigt. Der er ikke en autoriseret målgruppekategorisering, og der er stor forskel på finansieringsstrukturen på tværs af området. Herudover ses, at lovgivningen ikke er tidssvarende, fx er nye målgrupper som fx LGBTQ+ ikke indtænkt heri.

Formand Bo Smith bemærkede hertil, at det fint opsummerer rapportens hovedpunkter og spurgte ind til, om det kunne give mening, at Det Faglige Råd laver en udtalelse med en anbefaling om at se på de angivne problemstillinger.

Bjørn Frithiof Hamre bemærkede herefter, at det i hvert fald er påfaldende, at mange af forskningsresultaterne er fraværende, når problemstillingerne lægges frem, og at det kan undre, hvorfor den viden der er produceret ikke anvendes, hvortil formanden bemærkede, at en anbefaling i udtalelsen kan være, at der arbejdes mere systematisk med formidling af forskningsresultaterne.

Henrik Frostholm bemærkede herefter afsluttende, at styrelsen vil lave et udkast til en udtalelse, som vil blive forelagt for Rådet.

Orienteringspunkter vedr. den nationale koordinationsstrukturens situation

Ad. 6 Orientering om status på specialeplanlægning

Formand Bo Smith orienterede om, at specialeplanlægning fortsat er på regeringens lovprogram for folketingsåret 2024/2025, men at der endnu ikke er indgået en politisk aftale herom. Formanden supplerede med, at Rådet skal fortsætte med at passe sit arbejde, indtil der gives besked om andet.

Evt.

Henrik Frostholm orienterede om, at udpegningsperioden for de nuværende faglige eksperter udløber ved årsskiftet, og at styrelsen vil vende tilbage til eksperterne ift. at drøfte en evt. genudpegnings.